

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 146/2024-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o.**, IČO 31 342 841, Limbová 3, Limbach, zastúpenej JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 8C/58/2017 (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-8C/58/2017) v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 93/2015 z 26. augusta 2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 8C/58/2017 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 93/2015 z 26. augusta 2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-8C/58/2017 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.

3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 146/2024-24 zo 7. marca 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 8C/58/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezů ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 93/2015 z 26. augusta 2015. Sťažovateľka žiada o priznanie primeraného finančného zadostučinenia 10 000 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom konaní, ktoré začalo 28. júla 2008 doručením žaloby, sa sťažovateľka v postavení žalobkyne domáha zaplataenia 50 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom okresného súdu v exekučnom konaní. Vec bola pôvodne vedená okresným súdom pod sp. zn. 8C/124/2008 a uznesením z 2. februára 2017 bola vylúčená na samostatné konanie. V decembri 2019 súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe a z archívu vyžiadal pôvodný spis. Žalovaný sa vyjadril v januári 2020. V júli 2020 súd doručil vyjadrenie žalovaného sťažovateľke. V marci 2021 a v októbri 2021 došlo k zmene zákonného sudcu. Pojednávanie nariadené na 31. január 2022 bolo odročené na 31. marec 2022 z dôvodu minimalizácie zdravotných rizík v súvislosti s pandémiou COVID-19. Aj toto pojednávanie bolo odročené na žiadosť konateľa sťažovateľky z dôvodu pozitívneho testu na ochorenie COVID-19 na 11. júl 2022. Uznesením z 8. júna 2022 súd rozhodol, že na ďalšie návrhy sťažovateľky na odročenie pojednávania nebude prihliadať a uložil jej, aby sa dostavila na ďalšie pojednávanie nariadené na 11. júl 2022. Proti uzneseniu súdu sťažovateľka podala v júli 2022 odvolanie, ktoré sudca z hľadiska jeho obsahu vyhodnotil ako námietku zaujatosti. Z tohto dôvodu odročil aj nariadené pojednávanie na 26. september 2022. V auguste 2022 krajský súd vrátil spis bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, keďže na predloženie spisu nebol zákonný dôvod. Na pojednávaní v septembri 2022 súd žalobu zamietol. Proti meritórnemu rozsudku sťažovateľka podala v novembri 2022 odvolanie, ktoré bolo zaslané na vyjadrenie protistrane. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril. Spis bol v apríli 2024 predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o sťažovateľkou podaných odvolaniach.

3. Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 93/2015 z 26. augusta 2015 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

III.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka poukazuje na extrémnu dĺžku napadnutého konania, v ktorom stav jej právnej neistoty trvá viac ako 14 rokov (nie jej vinou), pričom vec má pre ňu mimoriadny význam. Vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá. Okresný súd nerešpektuje skorší nález ústavného súdu, ide o extrémny prípad odmietnutia spravodlivosti. Zákonný sudca účelovo odročoval pojednávania v úmysle dosiahnuť svoje vylúčenie v tejto veci „vymýšľaním si“ námietok zaujatosti, ktorým krajský súd opakovane nevyhovel, čím maril plynulosť súdneho konania. Okresný súd nepredložil

vec krajskému súdu na rozhodnutie o sťažovateľkou podanom odvolaní (proti procesnému uzneseniu okresného súdu z 8. júna 2022, pozn.), ktoré bolo účelovo vyhodnotené ako námietka zaujatosti.

IV.

Vyjadrenie mestského súdu

5. V súvislosti s dĺžkou súdneho konania mestský súd pripomenul, že spis bol pridelený celkovo štyrom sudcom. V merite veci bolo rozhodnuté rozsudkom, ktorým bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno k preukázaniu, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu. O odročenie pojednávania dvakrát požiadala samotná sťažovateľka, a to 31. januára 2022 a 31. marca 2022. Pojednávanie nariadené na 11. júl 2022 bolo odročené z dôvodu predloženia podania sťažovateľky, ktoré zákonný sudca vyhodnotil ako námietku zaujatosti. O odročenie pojednávania nariadeného na 26. september 2022 požiadala sťažovateľka opätovne, tejto jej žiadosti však súd nevyhovel a v merite veci rozhodol.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

9. Predmet konania, ktorým bol nárok sťažovateľky na náhradu nemajetkovej ujmy, tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov a ani v okolnostiach prípadu sťažovateľky nejavil známky veci zložitej po právnej či skutkovej stránke.

10. Sťažovateľka výraznou mierou prispela svojím správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania, na čo poukázal aj mestský súd. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na opakované žiadosti sťažovateľky o odročenie nariadených pojednávaní. Na jej žiadosť bolo odročené pojednávanie nariadené na 31. marec 2022, pričom dôvod na jeho odročenie dodatočne nepreukázala. Aj z tohto dôvodu okresný súd v júni 2022 rozhodol, že na ďalšie návrhy sťažovateľky na odročenie pojednávania nebude prihliadať. Pojednávanie nariadené na 11. júl 2022 súd odročil z dôvodu podania sťažovateľky, ktoré sudca podľa jeho obsahu vyhodnotil ako

námietku zaujatosti. Treba poukázať aj na procesnú aktivitu sťažovateľky, ktorá je charakterizovaná využívaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiam súdu (odvolanie proti uzneseniu súdu z 8. júna 2022, proti ktorému zákon nepripúšťa odvolanie, podania, ktorých obsahom je vyslovenie „nedôvery k sudcovi“, odvolanie proti meritórnemu rozsudku). Na uvedené skutočnosti ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní finančného zadostučinenia.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, a to v období po právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu, teda po 28. septembri 2015, a konštatuje, že vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania nepovažoval za potrebné podrobne skúmať postup okresného súdu, pretože aj skutkovo či právne náročnejšia občianskoprávna vec nesmie trvať takú dlhú dobu. Aj keď okresný súd vo veci meritórne rozhodol už v septembri 2022, odvolanie sťažovateľky predložil odvolaciemu súdu až v apríli 2024. Napadnuté konanie tak nie je ani v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.

12. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky, že zákonný sudca účelovo odročoval pojednávania „vymýšľaním si“ námietok zaujatosti, ústavný súd poukazuje na jej podania adresované súdu (podanie zo 4. mája 2022, odvolanie proti uzneseniu súdu z 8. júna 2022), obsahom ktorých sú aj neprimerané invectívy na zákonného sudcu, čo konštatoval aj krajský súd. Aj keď krajský súd vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia o námietke s odôvodnením, že na uvedenú námietku nemal prihliadať (teda nie je správne tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd opakovane námietke nevyhovel), uvedená okolnosť spôsobila predĺženie konania len o jeden mesiac, čo v kontexte celkovej dĺžky konania je doba zanedbateľná. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením sťažovateľky, že predložením spisu odvolaciemu súdu z dôvodu posúdenia obsahu podaní sťažovateľky ako námietky zaujatosti zákonný sudca maril plynulosť napadnutého konania.

13. Ústavný súd vzhľadom na uvedené vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy Mestskému súdu Bratislava IV, na ktorý podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetnej veci z okresného súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu), pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená a v skoršom náleze sp. zn. I. ÚS 93/2015 z 26. augusta 2015 ústavný súd neadresoval okresnému súdu príkaz konať.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

16. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 10 000 eur vzhľadom na „*intenzitu neoprávneného zásahu do základných práv a slobôd, exces zákonného sudcu pri výkone jeho právomoci..., flagrantného zneužitia práva*“.

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

18. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd z poznatkov z vlastnej rozhodovacej činnosti, a to i počtu podaní sťažovateľky a jej štatutárneho orgánu (konateľ'a) adresovaných ústavnému súdu, ktorých je v súčasnosti vyše 320, keď nemohol ponechať bez povšimnutia, že charakter týchto podaní vykazuje v súhrne aj s poukazom na prístup sťažovateľky a jej jediného spoločníka v jednotlivých konaniach všeobecných súdov účelové využívanie procesných práv v záujme dosiahnutia vyslovenia porušenia jej práv a následného priznania finančného zadost'učinenia.

19. Ústavný súd tak napriek konštatovaniu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že v tomto prípade priznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľke nie je na mieste. Ako je v bode 18 už uvedené, z ďalšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že sťažovateľka podáva opakovane, či už vo vlastnom mene, alebo v mene svojho štatutárneho orgánu (konateľ'a), na všeobecné súdy stovky nekvalifikovaných a neúspešných podaní, ktorými neprimerane zaťažuje súdne a iné štátne orgány v Slovenskej republike vrátane ústavného súdu. Ústavný súd k tomu dodáva, že považuje síce za neakceptovateľné, ak všeobecné súdy nekonajú dostatočne plynulo, na druhej strane však finančné zadost'učinenie nemôže byť kompenzáciou neúspechu v spore. Napokon dôvody uvádzané sťažovateľkou, ktoré podľa nej opodstatňujú priznanie finančného zadost'učinenia, nesmerujú vecne k namietaným priet'ahom v napadnutom konaní, ale k uzneseniu okresného súdu z 8. júna 2022, vo vzťahu ku ktorému bola ústavná sťažnosť odmietnutá. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd finančné zadost'učinenie sťažovateľke nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

20. Ani v časti požadovanej náhrady trov konania ústavný súd sťažovateľke nevyhovel (bod 3 výroku nálezu), vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

21. Ústavný súd aj vzhľadom na už opísané celkové okolnosti prípadu nevyužil oprávnenie (nie povinnosť) priznať sťažovateľke aj náhradu trov konania, považujúc výrok o porušení označených práv v okolnostiach danej veci za postačujúci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu